

A BAUMAG-KÁROSULTAK TÜNTETÉSÉNEK BETILTÁSA

BEADVÁNY ÉS VÁLASZ

*dr. Lenkóvics Barnabás úr
az állampolgári jogok
országgyűlési biztosa részére
Tárgy: indítvány*

Tisztelt Országgyűlési Biztos úr!

A Baumag szövetkezet károsultjai nevében 2004. május 25-én délutánra tüntetést jelentettek be Medgyessy Péter miniszterelnök Bp. XII. ker. Stromfeld Aurél utcai háza elé. Az ügyben illetékes Budapesti Rendőr-főkapitányság a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. tv. 8. § (1) bek.-re hivatkozva, azzal tiltotta meg a rendezvényt, hogy megtartása a „közlekedés rendjének aránytalan sérelmével jár”.

Az 1989. évi III. tv. 8. § (1) bek.-t a 2004. évi XXIX. tv. 147. § (1) bek. a) pontja módosította. A jogalkotó a „közlekedés rendjének aránytalan sérelmével járna” szövegrész helyett a „ha a közlekedés más útvonalon nem biztosítható” fordulatot iktatta törvénybe. A törvénymódosítás 2004. május 1. napján lépett hatályba.

Az eljáró rendőrhatóság a Baumag-károsultak Alkotmány 62. §-ban biztosított jogát egy hatályon kívül helyezett rendelkezés alapján korlátozta és ezzel alkotmányos jogokkal kapcsolatos visszasságot idézett elő.

A Társaság a Szabadságjogokért (1114 Bp., Eszék u. 8/B) az 1993. évi LIX. tv. 16. § (1)–(2) bek.-re hivatkozva

indítványozza,

hogy az állampolgári jogok országgyűlési biztosa az alábbi visszasságok megszüntetése, illetve tisztázása érdekében járjon el.

1) Vizsgálja meg, hogy a Budapesti Rendőr-főkapitányság 2004. május 1. napját követően hány alkalommal tiltott be tüntetést a hatályon kívül helyezett rendelkezésre hivatkozva és az 1993. évi LIX. tv. 24. § alapján kezdeményezze a megfelelő jogkövetkezmények alkalmazását a törvénysértően megtiltott rendezvények miatt.

2) A Budapesti Rendőr-főkapitányság 2003 decemberében az akkor még hatályos szövegrészre tá-

maszkodva ugyancsak megtiltott egy, a kormányfő lakhelyéhez tervezett demonstrációt. Vizsgálja meg, hogy az 1989. évi III. tv. 8. § (1) bek. korábbi szövegét rendeltetésszerűen alkalmazta-e akkor az eljáró rendőrhatóság.

3) Az origo.hu internetes portál május 25-i beszámolója szerint a BRFK szóvivője azt közölte, hogy a módosítás feltehetően elkerülte a BRFK figyelmét, és megkérte a szerkesztőséget, hogy juttassák el a rendőrséghez a törvénymódosítás szövegét. Vizsgálja meg, hogy adottak-e a feltételek a Budapesti Rendőr-főkapitányságon ahhoz, hogy az eljáró rendőrök a hatályos jogszabályokat időben megismerhessék.

Eljárását előre is köszönjük!

Üdvözlettel:
Társaság a Szabadságjogokért

*Állampolgári Jogok Országgyűlési
Biztosa Általános Helyettese
Előadó: dr. Kiss László
ügyszám: OBH 3475/2004.
1051 Budapest, Nádor u. 22.
tel.: 475-7100; fax: 269-1615*

*Schiffer András úr
Budapest
Eszék u. 8/b. fsz. 2.
1114*

Tisztelt Uram!

Ön mint a Társaság a Szabadságjogokért szervezet ügyvivője, panasszal fordult az állampolgári jogok országgyűlés biztosához, mert a BRFK megtiltotta a Baumag szövetkezet károsultjainak tüntetését, amelyet 2004. május 25-én délutánra, Medgyessy Péter miniszterelnök háza elé terveztek. A BRFK határozatában az 1989. évi III. törvény 8. § (1) bekezdésére hivatkozva, azzal indokolta a rendezvény megtiltását, hogy az „a közlekedés rendjének aránytalan sérelmével jár”. A hivatkozott jogszabály szövegét a 2004. évi XXXIX. tv. 147.§ (1) be-

kezdése úgy módosította, hogy a rendezvény megtiltható, „ha a közlekedés más útvonalon nem biztosítható”. Véleménye szerint a téves hivatkozás alkotmányos visszásságot okozott, ezért kérte a BRFK által 2004. május 1-jét követően hozott valamennyi hasonló határozat vizsgálatát.

Kérte egy 2003 decemberében, szintén a miniszterelnök háza elé tervezett tüntetéssel kapcsolatban annak a vizsgálatát, hogy a rendőrség rendeltetésszerűen alkalmazta-e a törvényt (abban az időben hatályos) hivatkozott szövegét.

Az origo.hu internetes portál szerint a rendőrség szóvivője úgy nyilatkozott, hogy a törvénymódosítás elkerülte a BRFK figyelmét, ezért a szerkesztőséget kérte, hogy juttassák el a rendőrséghez a törvénymódosítás szövegét. Ezzel kapcsolatban Ön kérte, hogy vizsgáljuk meg, adottak-e a feltételek a BRFK-n ahhoz, hogy a rendőrök a hatályos jogszabályokat időben megismerhessék.

Tekintettel arra, hogy az országgyűlési biztosok közötti ügymegosztás alapján panaszának elbírálása az én hatáskörömbe tartozik, tájékoztatom, hogy az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény 16. § (1) bekezdése szerint az országgyűlési biztoshoz akkor lehet fordulni, ha a beadványt tevőt valamely hatóság eljárása, ennek során hozott határozata, illetőleg a hatóság intézkedésének elmulasztása következtében alkotmányos jogaival összefüggésben sérelem érte vagy ennek közvetlen veszélye áll fenn, feltéve, hogy a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket már kimerítette, illetve jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Beadványa alapján sem Önnek, sem az Ön által képviselt szervezetnek érintettsége nem állapítható meg a tüntetés betiltásával kapcsolatban, továbbá nem hivatkozott arra sem, hogy a tüntetés szervezője vagy bármelyik résztvevője meghatalmazta volna az országgyűlési biztosok vizsgálatának kezdeményezésével. Ez természetesen nem akadályozta annak, hogy az ügyvel kapcsolatos álláspontomat kifejtsem.

Az Ön véleményével szemben álláspontom szerint az alkotmányos jogokat – jelen esetben a gyülekezési jogot – a rendezvény betiltása érinti és nem az indoklás szövegében elkövetett tévedés, amely egyébként a határozat érdemi rendelkezését nem befolyásolta. A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény

8. § (3) bekezdése szerint a rendőrség eljárására az államigazgatási eljárás általános szabályai az irányadók. Az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény 48. § (1) bekezdése lehetőséget ad arra, hogy a közigazgatási szerv a határozatot név-, szám- vagy számítási hiba és más hasonló elírás esetén – a szükséghez képest az ügyfél meghallgatása után – kijavíthassa vagy kicserélje. Ez a paragrafus a formai hibák kiküszöbölésének, pontosításának a lehetőségeit foglalja össze, amelyek azonban sosem érinthetik a döntés érdemi részét.

A gyülekezési jog gyakorlásával kapcsolatos alkotmányos követelményeket megfelelően biztosítja, hogy a rendezvény megtiltása esetén a szervezők közvetlenül a bírósághoz fordulhatnak, és kérhetik az államigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát. Az Ön beadványából nem állapítható meg, hogy a Baumag károsultjai tüntetésének szervezői éltek-e ezzel a jogukkal.

A gyülekezési jog gyakorlásával az Alkotmánybíróság is több esetben foglalkozott. 55/2001. (XI. 29.) AB határozatában nem tartotta alkotmányellenesnek az Alkotmánybíróság a Gyvt. 8. § (1)–(3) bekezdéseit sem. Ezt – többek között – azzal indokolta, hogy „alkotmányossági szempontból önmagában nem eshet kifogás alá, ha a törvényhozó olyan általános fogalmakat alkalmaz, mint amilyen Gyvt. 8. § (1) bekezdésében a közlekedés rendjének aránytalan sérelme, és a jogalkalmazóra bízva annak megítélését, mikor aránytalan ez a sérelem. Az esetleges jogalkalmazói önkénynek pedig hatékony garanciák beiktatásával lehet elejét venni, s ezeket az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Gyvt. tartalmazza.”

Végezetül engedje meg, hogy felhívjam a figyelmét arra, hogy a gyülekezési jog problémakörét egy korábbi vizsgálat keretében részletesen áttekintettem és megállapításaimat az OBH 5205/2002. számú jelentésben foglaltam össze. A jelentés érinti azokat a kérdéseket is, amelyeket Ön felvetett, ezért beadványa ügyében újabb vizsgálatot nem tartok indokoltnak.

A témával foglalkozó jelentést szíves tájékoztatására mellékelten megküldöm.

Budapest, 2004. június 17.

Üdvözlettel:
Takács Albert